

A Fővárosi Ítéltábla dr. Csekő Balázs ügyvéd **fél címe.**) által képviselt felperes neve(**felperes címe.**) felperesnek alperes neve(**alperes címe.**) alperes ellen személyhez fűződő jog megsértése iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2016. február 11. napján meghozott 22.P.20.661/2015/7. számú ítélete ellen a felperes részéről 8. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 48.000 (Negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felek házastársak voltak. Házasságukból 2007. július 26. napján ..., 2009. május 8. napján ... utónevű gyermekeik születtek. Házassági életközösségük 2012. december 21. napján megszakadt, a felperes a közös lakásból elköltözött. Azóta az alperes saját háztartásában gondozza és neveli a közös gyermekeket. Jelen per alperese 2013. január hónapban kezdeményezte a házasság felbontását. A Pesti Központi Kerületi Bíróság a felek házasságát a 2015. december 21. napján kelt nem jogerős ítéletével felbontotta.

A felperes 2013 júniusától 2014 májusáig a gyermekeket nem kereste, tartásukhoz nem járult hozzá, az alperes számára telefonon elérhetetlenné vált. Az alperes 2013 decemberében élettársi kapcsolatot létesített és a gyermekekkel együtt elköltözött az élettársának és élettársa édesanyjának tulajdonában ... szám alatti ingatlanba. Az alperes a 2014 májusában tartott bontóperi tárgyaláson jelentette be elköltözésének tényét.

A felperes a házassági bontóper alatt 2014 márciusától több, a kiskorúak védelembe vétele iránti és kapcsolattartással összefüggő eljárást kezdeményezett, amelyeket az illetékes gyámhivatal első és másodfokon is elutasított.

A bontóper tartama alatt a kapcsolattartás ideiglenes intézkedéssel történt szabályozását követően a gyermekek ...n találkozhattak a felperessel. A kapcsolattartások során a felperes több alkalommal rendőri intézkedést kezdeményezett, amely a ... nevű gyermeket megviselte és aki ekkortól kezdve kevésbé szívesen találkozott a felperessel. A felperes 2015. szeptember óta nem él a kapcsolattartási jogával.

A közös szülői felügyeleti jog sérülése miatt a felperes a ... nevű gyermek lakcímének fiktívvé nyilvánítása iránti eljárást is kezdeményezett. Ezen túlmenően a felperes rágalmazás és személyes adatokkal való visszaélés miatt is rendőrségi eljárást indított az alperessel szemben.

A felperes keresetében az új Ptk. 2:51.§ (1) bekezdés a) pontja alapján annak megállapítását kérte, hogy az alperes személyiségi jogait megsértette. A sérelmet az új Ptk. 4:164.§ szerinti szülői felügyeleti jogának korlátozásával valósította meg, azzal, hogy nem tájékoztatta a felperest a gyermekek elköltözéséről és az elköltözésükről a felperes véleményének kikérése nélkül döntött; továbbá nem teszi lehetővé a felperes számára, hogy bemenjen az alperes lakásába és ezáltal a gyermekek lakhatási körülményeiről meggyőződhesen.

Az új Ptk. 2:51.§ (1) bekezdés b) pontja alapján kérte az alperes kötelezését a jogsértés abbahagyására akként, hogy az alperes a szükséges információkat adja meg és biztosítsa a felperes számára a lakásába történő bejutást.

Kérte az alperes további jogsértéstől történő eltiltását, valamint új Ptk. 2:52.§ alapján 400.000 forint összegű sérelemdíj fizetésére kötelezését.

Keresetének ténybeli alapjául arra hivatkozott, hogy az alperes azzal, hogy a gyermekeivel új lakásba költözött és erről nem tájékoztatta a felperest, továbbá a felperest nem engedi be az alperes és a gyermekek lakásába, megsértette a felperes közös szülői felügyeleti jogát.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy a felperes 2013. június hónaptól kezdődően két éven keresztül nem tartotta a gyermekekkel a kapcsolatot. 2013. június hónapban megváltozott a telefonszáma, tartózkodási helyéről sem volt tudomása. Lakcímét csak 2014-ben, a házassági bontóper tárgyalásán ismerte meg, amikor azt a felperes a pénzbírság kilátásba helyezése miatt bejelentette. Allította, hogy nem korlátozta a felperes szülői felügyeleti jogának gyakorlását, kapcsolattartási jogával a felperes saját döntése eredményeként nem élt. Jelenlegi élettársával közös lakásába nem kívánja beengedi a felperest.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a gyermekétől különélő szülők jogait és kötelezettségeit, a gyermek és a különélő szülő közötti kapcsolattartást a gyámhatóság, illetve a gyermekelhelyezési perben eljáró bíróság vizsgálja. A gyermekelhelyezési perek folyamatban léte alatt a felmerülő problémákat ideiglenes intézkedés, kapcsolattartásra vonatkozó ideiglenes szabályozás meghatározásával oldják meg. Hivatkozott a Kúria Pfv.IV.20.445/2015/4. számú eseti döntésére, amely szerint a személyiségi jogi perek csak a jogrendszerben betöltött helyüknek, szerepüknek megfelelően alakíthatják az életviszonyokat. Személyiségi jog per nem szolgálhat bármely más jogterületre tartozó jogvita eldöntésére, véleményezésére. Ellenkező álláspont elfogadása a jogrendszer megkettőződéséhez vezetne, ezért családjogi jogsértések megállapítására és ezzel kapcsolatos jogkövetkezmények elrendelésére a személyiségi jog per bírósága nem jogosult.

Hivatkozott arra is, hogy mind a Csjt. 92. § (1) bekezdése, mind az új Ptk. 4:178. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a gyermeknek joga, hogy különélő szülőjével személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn. A (2) bekezdés szerint pedig a gyermekétől különélő szülő jogosult és köteles gyermekével kapcsolatot tartani. A felperes saját előadása szerint is 2013 júniusától 2014 májusáig nem kereste a gyermekekkel való kapcsolattartás lehetőségét. Erre az időtartamra esett az alperes és a gyermekek új lakóhelyre költözése. A felperes a gyermekek irányában fennálló kötelezettségét nem teljesítette, ezért ezen felróható magatartására előnyök szerzése végett nem hivatkozhat.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezett. Elsődleges fellebbezési kérelmében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, másodlagosan a keresetének történő helyt adással az ítélet megváltoztatását kérte.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A fellebbezés alaptalan.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes a 2013. év decemberében megvalósított azon magatartásával, hogy a közös kiskorú gyermekek régi lakóhelyükről történő elköltözéséről nem tájékoztatta a felperest, a gyermekek elköltözése kérdésében a felperes véleményének kikérése nélkül döntött; továbbá a 2013. decembere óta folyamatosan megvalósított azon magatartásával, hogy nem biztosítja a felperes számára annak lehetőségét, hogy a gyermekek lakhatási körülményeit az alperes lakásába történő bejutás útján megismerje, megsértette a felperes személyiségi jogait.

A keresetlevélben és a tárgyaláson történt személyes meghallgatása során (7. sorszám alatti jegyzőkönyv 2. oldal) egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy a sérelem 2013. decemberben, a gyermekek elköltözésekor következett be, és a sérelem azóta folyamatosan fennáll.

Az elsőfokú ítélet nem tartalmazza, hogy a keresetet a bíróság melyik jogszabály – a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) vagy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (új Ptk.) – rendelkezései alapján bírálta el, csupán arra hivatkozik, hogy a kiskorú gyermek és a különélő szülő kapcsolattartási jogát a Csjt. 92. § (1) bekezdése, valamint az új Ptk. 4:178. §-a azonos tartalommal szabályozza.

Az új Ptk. hatályba lépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény az alábbiak szerint rendelkezik:

8. § (1) bekezdés: A Ptk. személyiségi jogok megsértésének szankcióira vonatkozó rendelkezéseit a hatálybalépését követően történt jogsértésekre kell alkalmazni.

A (2) bekezdés szerint a Ptk. hatálybalépése előtt megsértett személyhez fűződő jogok alapján érvényesíthető polgári jogi igényekre a jogsértés idején hatályos jogszabályi rendelkezéseket kell alkalmazni. A Ptk. hatálybalépése előtt megkezdődött, folyamatosan tanúsított jogsértő magatartásra – ideértve a mulasztást is – akkor is a Ptk. hatálybalépése előtt hatályos jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni, ha a jogsértő magatartás befejezése a Ptk. hatálybalépése utáni időpontra esik.

Ezen jogszabályi rendelkezésekből az következik, hogy a felperes személyhez fűződő joga megsértése miatt előterjesztett keresetét a 2013. decemberében bekövetkezett sérelem időpontjában hatályos régi Ptk. rendelkezései alapján kell elbírálni. A felperes szülői felügyeleti jogának gyakorlására vonatkozó szabályokat a jogsérelem időpontjában a Csjt. 70-92. §. rendelkezései tartalmazták, míg a személyhez fűződő jogok megsértése miatt előterjesztett kereset elbírálására a régi Ptk. 76. §-a, a jogkövetkezmények alkalmazására a 84. § (1) bekezdés a), b) pontja az irányadó. A felperes sérelemdíj megfizetésére irányuló keresetének elbírálására pedig a nemvagyoni kártérítést szabályozó 84. § (1) bekezdés e) pontja vonatkozik.

A felperes az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezési kérelmét azzal indokolta, hogy amennyiben az elsőfokú bíróság illetékességének és hatáskörének hiányát állapítja meg, akkor a keresetlevél áttételéről kellett volna rendelkeznie. Ítéletet nem hozhatott volna, ezért lefolytatott eljárása és meghozott ítélete jogellenes. Törvénysértőnek tekintette az elsőfokú bíróság eljárását, mert a keresetlevelet annak tartalma, nem pedig annak ügyfél általi megnevezése szerint kellett volna elintéznie. Jogsértőnek tartotta a bíróság tárgyaláson tett azon felhívását, amely szerint a felperesnek kell bizonyítania, hogy az elsőfokú bíróság rendelkezik hatáskörrel a kereset elbírálására.

A felperesnek az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése érdekében előterjesztett fellebbezése alaptalan.

A Pesti Központi Kerületi Bíróságra 2015. szeptember 2. napján benyújtott keresetlevelet a bíróság a 2015. október 9. napján jogerős végzésével a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező elsőfokú bíróságra, a Budapest Környéki Törvényszékre tette át. Az áttétel alapján az elsőfokú bíróság, mint hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság járt el a perben. Tény, hogy a 2016. február 11. napján tartott tárgyaláson (7. számú jegyzőkönyv 1. oldal) az elsőfokú bíróság egyebek mellett úgy tájékoztatta a felperest, hogy őt terheli annak bizonyítása is, hogy a keresetében érvényesített sérelmek elbírálására a bíróság hatáskörrel rendelkezik. Ez a felhívás feltehetően azért történt, mert a keresetlevél tartalma alapján az elsőfokú bíróság nem tudta egyértelműen eldönteni, hogy rendelkezik-e hatáskörrel az ügy elbírálására, ezért a Pp. 28. §. alapján hatásköre fennállásának vizsgálatát szükségesnek tartotta. A felek személyes meghallgatását követően azonban az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a kereset elbírálására rendelkezik hatáskörrel, ezért a keresetet ítéletében érdemben bírálta el. Téves az a fellebbezési hivatkozás, amely szerint az elsőfokú bíróság ítéletében azt állapította meg, hogy nem rendelkezik hatáskörrel a felperes keresetének elbírálására. Az elsőfokú bíróság ilyen tartalmú megállapítást nem tett, a keresetet érdemben elbírálta. Az elsőfokú bíróság nem vétett tehát olyan súlyos eljárási hibát, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indokolná.

Az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló felperesi fellebbezési kérelem indokolása szerint téves az elsőfokú bíróságnak az az álláspontja, hogy a kereset a családjogban nevesített személyhez fűződő jogokra alapoz, ezért arra személyiségi jogi tényállás nem állapítható meg. A kereset ugyanis nem a családjogi törvény alapján történő jogérvényesítésre irányul, hanem a családjogi törvényben megfogalmazott jogok megsértése miatt beállt személyiségi jogi sérelem megállapítását kéri. A szülői felügyeleti jog alperes általi megsértése már nem reparálható, így annak reparációjára irányuló kereset értelmetlen lenne. Mivel azonban az Európai Emberi Jogi Charta szerint mindenkit megillet a hatékony jogorvoslathoz való jog, ezért tisztességtelen a kereset elutasítása, mert megfosztja a felperest a hatékony jogorvoslattól.

A felperes keresetét a Ptk. 4:164. §-ában szabályozott szülői felügyeleti jog megsértésére alapozza, ez a jog pedig nincs összefüggésben a Ptk. 4:178. §-a szerinti kapcsolattartás jogával. Ezért alaptalan az elsőfokú bíróságnak a kapcsolattartásra vonatkozó állításokból levont azon következtetése, hogy a felperes kötelezettséget szegett, továbbá alaptalan az elsőfokú ítélet azon megállapítása is, hogy szülői felügyeleti jogának sérelme a felperesnek felróható. Nem alkalmazható a Kúria elsőfokú bíróság által hivatkozott eseti döntése sem, mert az is a kapcsolattartási jogról szól. Nem fogadható el az elsőfokú ítéletnek az az érvelése sem, hogy a személyiségi jog sérelme nem érinthet más jogszabály által szabályozott területet. Ezen érvelés elfogadása esetén a büntetőjogban szabályozott becsületsértés, rágalmozás bűncselekményi tényállások esetében sem lehetne polgári jogi igényt előterjeszteni jó hírnévhez való jog sérelme miatt, mert annak tényállását a büntetőjog hivatott rendezni. Ezzel szemben az elfogadott gyakorlat az, hogy a sérelmet szenvedett fél dönti el, hogy magánváddal él vagy polgári pert indít, vagy él mindkét lehetőséggel.

A felperesnek az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezése is alaptalan.

Ebben a körben az ítélőtábla az elsőfokú bíróság indokolását az alábbiak szerint kiegészíti:

A jogsérelem bekövetkezésekor hatályos Csjt. 70. §. alapján a kiskorú gyermek szülői felügyelet vagy gyámság alatt áll.

A 71. § (2) bekezdés szerint a szülői felügyelet a kiskorú gyermek gondozásának, nevelésének, vagyona kezelésének, valamint törvényes képviselésének jogát és kötelezettségét, továbbá a gyámnevezésnek és a gyámságból való kizárásnak jogát foglalja magában.

A 72. § (1) bekezdés szerint a szülői felügyeletet a szülők együttesen gyakorolják – ellentétes megállapodásuk hiányában – akkor is, ha már nem élnek együtt.

A 73. § (1) bekezdés szerint a szülői felügyelet körébe tartozó olyan kérdésekben, amelyekben a szülői felügyeletet együttesen gyakorló szülők nem tudnak egyetértésre jutni – a lelkiismereti és vallásszabadság körébe tartozó kérdések kivételével – a gyámhatóság dönt.

Egyik fél sem vitatta, hogy erre irányuló ellentétes megállapodásuk hiányában a felperes által állított jogsértés 2013. december hónapban történt bekövetkezésekor szülői felügyeletüket együttesen kellett gyakorolniuk. Ez azt jelenti, hogy együttesen kellett volna dönteniük a gyermekek lakóhelyének megváltoztatásáról. A felperes fellebbezésében nem sérelmezte az elsőfokú bíróságnak azt a ténymegállapítását, hogy abban az időszakban, amikor az alperes a gyermekekkel együtt korábbi lakóhelyéről elköltözött, a felperes az alperes számára elérhetetlenné vált, a felperes az alperes telefonhívásait sem fogadta (7. számú ítélet 2. oldal 8. bekezdés). Tényként lehet ezért megállapítani, hogy a szülői felügyeleti jog körében a mindkét szülőt terhelő együttműködési kötelezettséget a felperes is megszegte azzal, hogy az alperes számára elérhetlenné vált. Ezért az, hogy a felek nem együttesen döntöttek a gyermekek lakóhelyének megváltoztatásáról, nem kizárólag a felperesnek róható fel.

Hivatkozik ugyanakkor az ítéletábra arra is, hogy amikor a felperes 2014 májusában tudomást szerzett a gyermekek elköltözéséről, megillette az a jog, hogy a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet ekkor hatályos 22. § (1) bekezdése szerinti eljárást kezdeményezze és amennyiben bármilyen ok miatt nem értett egyet a gyermekek lakóhelyének megváltoztatásával, úgy ebben a kérdésben a gyámhivatal döntését kérje. A felperes azonban ilyen eljárást nem kezdeményezett.

Megállapítható tehát az, hogy a felperes részben önhibájából nem szerzett tudomást előzetesen arról, hogy az alperes és a gyermekek tartózkodási helye megváltozik. Az erről szóló tudomásszerzést követően pedig nem vette igénybe azt a gyámhatósági eljárást, amit a jogszabály biztosít arra az esetre, ha a szülők nem értenek egyet a gyermekek lakóhelyének megváltoztatásában. Ebben az eljárásban tudta volna a felperes a gyermekek lakóhelyének megváltoztatásával kapcsolatos véleményét kifejteni, amelyet a gyámhivatal döntése meghozatala során értékelt volna. Miután a felperes a jogszabály által biztosított eljárást nem vette igénybe, – hanem helyette személyiségi jogi pert indított – saját magát fosztotta meg attól a lehetőségtől, hogy a gyermekek elköltözésével felmerült aggályait a vita elbírálására hivatott szerv előtt kifejtse, és a hatóság az alperes érveit is megismerve a szülők és gyermekek érdekeit mérlegelve hozzon döntést. A felperes által állított sérelmet speciális, a Korm. rendelet hivatkozott 22. § (1) bekezdése szerinti eljárás hivatott kiküszöbölni, és helyette nem veheti igénybe a felperes a személyek Ptk.-ban szabályozott általános polgári jogi védelmét. Ugyanez vonatkozik a felperes keresetében állított egyéb, a szülői felügyeleti jog gyakorlásával felmerült sérelmeire is.

A személyiségi jogi perek ugyanis – ahogyan azt az elsőfokú bíróság is kifejtette – csak a jogrendszerben betöltött helyüknek, szerepüknek megfelelően alakíthatják az életviszonyokat és a személyiségi jogi per nem szolgálhat más jogterületre – így pl. a gyámügyi eljárásra – tartozó jogvita eldöntésére. A viták eldöntésének jogszabály által biztosított lehetőségei helyett nem lehet az esetleges vélt vagy valós sérelmeket a személyiségi jogi per útján érvényesíteni.

Téves a felperesnek az a fellebbezési érvelése is, hogy becsületsértés és rágalmozás bűncselekményének megvalósítása esetén is adott a jogszabályi lehetőség a jó hírnévhez való jog sérelme miatti eljárás megindítására, ami azt jelenti, hogy a személyiségi jog védelme más

jogszabály által szabályozott területet is érinthet.

A Btk. 79. §. alapján a büntetőjogi felelősségre vonás és a büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el. A büntetőjogi szabályozás nem alkalmas a bűncselekmény – így pl. a rágalmozás és becsületsértés – sértettjei jogainak védelmére, a bűncselekmény elkövetésével bekövetkezett sérelmük kiküszöbölésére. Ezért biztosított a lehetőség arra, hogy amennyiben a bűncselekmény elkövetése személyiségi jogsértést is megvalósít, az elkövető büntetőjogi felelősségre vonása mellett a sértett érdekében a személyiség védelmének polgári jogi eszközei is alkalmazhatóak legyenek.

A felperes jelen perben érvényesített sérelmeit – így egyebek mellett azt, hogy a gyermekek lakóhelyének megváltoztatása során az ő álláspontját nem vették figyelembe, – teljes mértékben kiküszöbölte volna a gyámhivatal eljárása, ha azt a felperes igénybe veszi. Ezért nincs indok arra, hogy a családjogi törvény helyett biztosított lehetőségek helyett a felperes más jogág, a személyiségi jogvédelem eszközeit vegye igénybe.

Az ítéletábra ezért az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét az indokolás kiegészítésével, a Pp. 253. § (2) bekezdés alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, de az alperesnek a másodfokú eljárás során megtérítést igénylő költsége nem merült fel, ezért az ebben történt határozathozatalt az ítéletábra mellőzte. A fellebbezés eredménytelensége folytán a Pp. 239. §. alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdés, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés alapján a felperes köteles a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére, melynek mértékét az Itv. 39. § (3) bekezdés c) pontja alapján az ítéletábra 48.000 forintban állapította meg.

Budapest, 2016. október 25.

. Lukács Zsuzsanna s. k.
a tanács elnöke

Nyíróné dr. Kiss Ildikó s. k.
előadó bíró

Dr. Bán Zsuzsanna s. k.
bíró

A kiadmány hitelül: